

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

A6-0309/2008

15.7.2008

JELENTÉS

az emberi jogok területén tett uniós intézkedések és politikák részét képező
uniós szankciók értékeléséről
(2008/2031(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Hélène Flautre

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	20
VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	22
VÉLEMÉNY A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	26
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	30

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az emberi jogok területén tett uniós intézkedések és politikák részét képező uniós szankciók értékeléséről (2008/2031(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ emberi jogi egyezményeire és azok fakultatív jegyzőkönyveire,
- tekintettel a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányára, és az ahhoz csatolt két választható jegyzőkönyvre,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Alapokmányára, különösen annak 1. és 25. cikkére, valamint a VII. fejezet 39. és 41. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok európai egyezményére és az ahhoz csatolt jegyzőkönyvekre,
- tekintettel az egy Új Európáért Párizsi chartára,
- tekintettel a Helsinkii Záróokmányra,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 3., 6., 11., 13., 19., 21., 29. és 39. cikkére, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 60., 133., 296., 297., 301. és 308. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára¹,
- tekintettel az Európai Unió által az emberi jogoknak a világban elfoglalt helyzetével kapcsolatban kifejtett korábbi állásfoglalásokra,
- tekintettel az Európai Uniónak az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértésével kapcsolatos korábbi vitáira és sürgős jellegű állásfoglalásaira,
- tekintettel a demokratikus alapelvek és az emberi jogok tiszteletének a Közösség és harmadik országok között létrejövő megállapodásokba való foglalásával kapcsolatos Bizottsági közleményről szóló 1996. szeptember 20-i határozatára (COM(1995)0216)²,
- tekintettel az Európai Közösség és tagállamainak nemzetközi kötelezettségeire, beleértve a WTO-egyezményekben szereplőket,
- tekintettel a Cotonouban 2000. június 23-án aláírt, az egyrészt az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészt az Európai Közösség és tagállamai között létrejött partnerségi megállapodásra (cotonoui megállapodás)³, különösen annak 8., 9., 33., 96. és

¹ HL C 303., 2007.12.14., 1. o.

² HL C 320., 1996.10.28., 261. o.

³ HL L 317., 2000.12.15., 3. o.

98. cikkére, valamint a megállapodás felülvizsgálatára¹,

- tekintettel a „Külkapcsolati tanácsosok munkacsoportján belül (RELEX) „szankciók” csoport létrehozása” című 2004. január 22-i dokumentumra²,
- tekintettel az Európai Unió 2004. június 7-i „korlátozó intézkedések (szankciók) alkalmazására vonatkozó alapelveire”³,
- tekintettel az Európai Unió „a korlátozó intézkedéseknek (szankcióknak) az uniós közös kül- és biztonságpolitika keretében való végrehajtásáról és értékeléséről szóló”, legutóbb 2005. december 2-án felülvizsgált „iránymutatására”⁴,
- tekintettel a 2007. július 9-i „uniós legjobb gyakorlat a korlátozó intézkedések hatékony végrehajtásáért” című dokumentumra⁵,
- tekintettel a Kubáról szóló, 1996. december 2-án elfogadott, 96/697/KKBP közös álláspontra⁶,
- tekintettel a terrorizmus leküzdéséről szóló, 2001. december 27-i 2001/930/KKBP tanácsi közös álláspontra⁷, valamint a terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i 2001/931/KKBP tanácsi közös álláspontra⁸, illetve a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendeletre⁹,
- tekintettel az Oszáma Bin Ládennel, az Al-Qaida szervezet tagjaival és a Tálibánnal, valamint a velük összeköttetésben álló személyekkel, csoportokkal, vállalkozásokkal és szervezetekkel szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2002. május 27-i 2002/402/KKBP tanácsi közös álláspontra¹⁰, valamint az Oszáma bin Ládennel, az Al-Qaida hálózattal és a Tálibánnal összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító intézkedések bevezetéséről szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendeletre¹¹,
- tekintettel az Európai Unió közös katonai listájára¹²,
- tekintettel az Európai Uniónak a harmadik országokban az emberi jogok előmozdításában és a demokratizálásban betöltött szerepéről szóló, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett európai bizottsági közleményről szóló 2002. április 25-i

¹ HL L 209., 2005.8.11., 27. o.

² Tanács dok. 5603/04.

³ Tanács dok. 10198/1/04.

⁴ Tanács dok. 15114/05.

⁵ Tanács dok. 11679/07.

⁶ HL L 322., 1996.12.12., 1. o.

⁷ HL L 344., 2001.12.28., 90. o.

⁸ HL L 344., 2001.12.28., 93. o.

⁹ HL L 344., 2001.12.28., 70. o.

¹⁰ HL L 139., 2002.5.29., 4. o.

¹¹ HL L 139., 2002.5.29., 9. o.

¹² HL L 88., 2007.3.29., 58. o.

állásfoglalására (COM(2001)0252)¹ ,

- tekintettel az Európai Unió megállapodásaiban szereplő emberi jogi és demokráciázáradékról szóló, 2006. február 14-i állásfoglalására² ,
 - tekintettel az Európai Unió és a harmadik országok közötti megállapodásokra, valamint az e megállapodásokba foglalt emberi jogi záradékokra,
 - tekintettel a gazdasági szankciók, különösen a kereskedelmi embargó és a bojkott jelentőségéről, valamint azoknak az Európa Gazdasági Közösség külkapcsolataira kifejtett hatásáról szóló 1982. október 11-i állásfoglalására³ ,
 - tekintettel a szankcióknak a különösen az embargók által az ilyen intézkedésekkel sújtott országok népességére kifejtett hatásáról szóló állásfoglalásra⁴ , amelyet az AKCS–EU vegyes parlamenti közgyűlés fogadott el 2001. november 1-jén Brüsszelben (Belgium),
 - tekintettel a harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszédék és emberi jogi konzultációk működéséről szóló 2007. szeptember 6-i állásfoglalására⁵,
 - tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa és az Európai Unió fekete listáiról szóló 1597 (2008) állásfoglalására és 1824 (2008) ajánlásaira,
 - tekintettel az Európai Unióról szóló szerződést és az Európai Közösséget létrehozó szerződést módosító, Lisszabonban 2007. december 13-án aláírt, várhatóan 2009. január 1-jén hatályba lépő Lisszaboni szerződésre⁶,
 - tekintettel az eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére, valamint a Fejlesztési Bizottság és a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére (A6-0309/2008),
- A. mivel az EU-Szerződés 11. cikkének (1) bekezdése elismeri, hogy a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) egyik célja az emberi jogok tiszteletben tartása, továbbá a EUSz új 21. cikke – amelyet a Lisszaboni Szerződés 1. cikkének 24. pontja vezet be – elismeri, hogy „az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye; ezek az alapelvek a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és a nemzetközi jog tiszteletben tartása.”,
- B. mivel a szankciók alkalmazása az Európai Unióról szóló szerződés 11. cikkében meghatározott közös kül- és biztonságpolitikai (KKBP) célok alapján történik, amelyek

¹ HL C 131. E, 2003.6.5., 147.o.

² HL C 290. E, 2006.11.29., 107. o.

³ HL C 292., 1982.11.8., 13. o.

⁴ AKCS–EU 3201/A/01/végl., HL C 78., 2002.4.2., 32. o.

⁵ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0381.

⁶ HL C 306., 2007.12.17., 1. o.

magukban foglalják az emberi jogok, a demokrácia, a jogállamiság, valamint a felelősségteljes kormányzás tiszteletben tartásának elősegítését, de nem korlátozódnak ezekre,

- C. mivel a 2004-es „A korlátozó intézkedések (szankciók) használatának alapelvei” az első olyan gyakorlatias dokumentum, amely meghatározza azt a jogi keretet, amelyben az EU szankciókat alkalmaz, miközben az EU a gyakorlatban e tárgyban az 1980-as évek elejétől – különösen 1993-tól, az EUSz hatálybalépésétől kezdődően – így tesz; mivel ez a dokumentum a szankciókat a KKBP eszközei közé sorolja, és ennek megfelelően az európai szankciós politika kiindulási pontjának tekinti,
- D. mivel ez a szankciós politika elsősorban a KKBP alábbi öt célkitűzésén alapul: a közös értékek, az alapvető érdekek, az Unió függetlenségének és integritásának megőrzése az ENSZ charta elveivel összhangban; az Unió biztonságának megerősítése minden módon; a béke fenntartása, valamint a nemzetközi biztonság megerősítése az ENSZ charta és a Helsinki Záróokmány elveivel, illetve a Párizsi charta célkitűzéseivel – többek között a külső határokra vonatkozóan – összhangban; a nemzetközi együttműködés előmozdítása; a demokrácia és a jogállamiság fejlesztése és megerősítése, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása.
- E. mivel nő a nemzetközi egyetértés a tekintetben, hogy a környezet súlyos és szándékos veszélyeztetése veszélyt jelent a békére és a nemzetközi biztonságra, és sérti az emberi jogokat,
- F. mivel az EU elkötelezett az ENSZ Biztonsági Tanácsa által az ENSZ charta VII. fejezete alapján meghozott szankciók szisztematikus végrehajtásával kapcsolatban, valamint ezzel egyidejűleg az ENSZ Biztonsági Tanácsa felhatalmazásának hiányában autonóm szankciókat vet ki azokban az esetekben, amelyekben az ENSZ Biztonsági Tanácsa hatáskör vagy a tagjai közötti megegyezés hiányában nem tud intézkedni; ebben a tekintetben hangsúlyozza, hogy mind az ENSZ, mind pedig az EU számára kötelezettség, hogy a nemzetközi joggal összhangban vessenek ki szankciókat,
- G. mivel emiatt az EU szankciókkal kapcsolatos politikája magában foglalja az ENSZ Biztonsági Tanácsának szankcióit, de ennek hatálya és céljai tágabbak, mint az ENSZ Biztonsági Tanács politikájának (nemzetközi béke és biztonság),
- H. mivel a szankció csak az EU által az emberi jogi politikájának a végrehajtásához alkalmazható eszközök egyike; emlékeztet rá, hogy a szankciók alkalmazásának összhangban kell állnia az Unió általános stratégiájával az érintett területen, valamint a végső próbálkozásnak kell lennie a prioritások listáján a KKBP meghatározott célkitűzéseinek elérése érdekében; mivel a szankciók eredményessége az összes tagállam által végzett párhuzamos alkalmazásuktól függ,
- I. mivel sem a közösségi, sem a nemzetközi jog nem tartalmaz jogi fogalommeghatározást arra, hogy mi a szankció, aminek eredményeként a fogalmat a nemzetközi jogi tanokban széles körben vitatják, és a fennálló véleménykülönbségeket még nem tisztázták kielégítő módon; mivel a KKBP keretében a szankciókat vagy korlátozó intézkedéseket a legtöbb esetben az egy vagy több harmadik országgal való diplomáciai vagy gazdasági kapcsolatokat teljesen vagy részben megszakító vagy korlátozó, valamint esetleg a kommunikációt korlátozó intézkedéseknek tekintik, amelyek célja, hogy változásokat

idézzenek elő bizonyos tevékenységekkel vagy politikákkal, így harmadik országok, nem állami jogalanyok, természetes és jogi személyek nemzetközi jogi vagy emberi jogi jogsértéseivel vagy olyan politikáival kapcsolatban, amelyek nem tartják tiszteletben a jogállamiságot vagy a demokratikus alapelveket,

- J. mivel a korlátozó intézkedések típusai intézkedések széles körét foglalják magukba, így fegyverembargókat, kereskedelmi szankciókat, pénzügyi/gazdasági szankciókat, a pénzeszközök befagyasztását, repülési tilalmat, a bebocsátás korlátozását, diplomáciai szankciókat, sport- és kulturális események bojkottálását, valamint a harmadik országgal való együttműködés felfüggesztését,
- K. mivel az EU gyakorlatához hasonlóan ez az állásfoglalás megkülönbözteti a „szankció” és a „korlátozó intézkedések” fogalmát; mivel ez az állásfoglalás átveszi a megfelelő intézkedéseknek a cottonoui megállapodás 96. cikkében¹ található meghatározását,
- L. mivel maguk az uniós szankciók a korlátozó intézkedések pontos természetétől és az érintett harmadik országgal ápoltságok jogi természetétől, valamint a szóban forgó ágazatoktól és célkitűzésektől függően számos jogalappal rendelkeznek; mivel ezek a tényezők mind a szankciók elfogadására vonatkozó eljárást (amely gyakran, de nem

¹ 96. cikk

Alapvető elemek: konzultációs eljárás és megfelelő intézkedések az emberi jogokkal, a demokratikus elvekkel és a jogállamisággal kapcsolatban

1. E cikk értelmében a „felek” kifejezés egyrészt a Közösségre és az Európai Unió tagállamaira, másrészt valamennyi AKCS-államra vonatkozik.

(2) a) Ha a felek között rendszeresen folytatott politikai párbeszéd ellenére valamely fél úgy ítéli meg, hogy a másik fél nem teljesíti a 9. cikk (2) bekezdésében említett, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság tiszteletben tartásából eredő kötelezettségeit, a különösen sürgős esetek kivételével átad a másik félnek és a Miniszterek Tanácsának a helyzet alapos kivizsgálásához szükséges minden információt annak érdekében, hogy a felek által elfogadható megoldást találjanak. E célból felkéri a másik felet az érintett fél által a helyzet orvoslására megtett vagy megteendő intézkedésekről szóló konzultációra.

A konzultációkat a megoldás keresése szempontjából legmegfelelőbb szinten és formában kell tartani. A konzultációkat a felkérést követően legkésőbb 15 nappal meg kell kezdeni, és azok kölcsönös megállapodással a jogsértés jellegétől és súlyosságától függően megállapított időtartamon át tartanak. A konzultációk azonban egyetlen esetben nem tarthatnak 60 napnál tovább.

Amennyiben a konzultációk nem vezetnek mindkét fél által elfogadható eredményre, vagy a konzultációt elutasítják és különösen sürgős esetben meg lehet tenni a megfelelő intézkedéseket. Ezen intézkedéseket vissza kell vonni, amint elrendelésük oka megszűnt.

(b) A „különösen sürgős esetek” kifejezés a 9. cikk (2) bekezdésében említett alapvető elemek egyikének olyan különösen súlyos és nyilvánvaló megsértésének kivételes eseteire vonatkozik, amelyek azonnali fellépést igényelnek.

A különösen sürgős eljáráshoz folyamodó fél külön-külön tájékoztatja a másik felet és a Miniszterek Tanácsát e tényről, kivéve, ha erre nincs idő.

(c) Az e cikkben említett „megfelelő intézkedések” a nemzetközi joggal összhangban megtett és a jogsértéssel arányban álló intézkedések. Az intézkedések kiválasztásakor elsőbbséget kell adni azoknak, amelyek a legkevésbé zavarják e megállapodás alkalmazását. Elfogadott, hogy a felfüggesztés alkalmazására csak legvégső esetben kerülhet sor.

Amennyiben különösen súlyos esetben intézkedéseket tesznek, azokról haladéktalanul tájékoztatni kell a másik felet és a Miniszterek Tanácsát. Az érintett fél kérésére ekkor konzultációkat lehet tartani a helyzet alapos kivizsgálása céljából és annak érdekében, hogy lehetőség szerint megoldást találjanak. Ezeket a konzultációkat az a) bekezdés második és harmadik albekezdésében megállapított szabályoknak megfelelően kell megtartani.

mindig, KKBP közös álláspont elfogadását, így a Tanács egységességét követeli meg), mind pedig a követendő jogalkotási eljárást meghatározzák, annak érdekében, hogy a szankciók jogilag kötelezőek és kikényszeríthetőek legyenek, az EK-Szerződés 301. cikkében meghatározott közös eljárás szerint,

- M. mivel a vízumtilalmak és a fegyverembargók váltak a legtöbbször alkalmazott KKBP-szankciókká és az EU szankciósorozata kezdeti lépéseinek egyikét jelentik; mivel az intézkedések e két típusa az egyetlen, amelyet a tagállamok közvetlenül hajtanak végre, mert nem igényelnek különleges, az EK-Szerződés szerinti szankciós jogalkotást; másrészt mivel a pénzügyi szankciók (pénzeszközök befagyasztása) és a kereskedelmi szankciók speciális szankciós jogalkotást igényelnek,
- N. mivel a fentebb említett, a korlátozó intézkedések (szankciók) alkalmazására vonatkozó alapelvek, valamint a kapcsolódó irányelvek szerint a célzott szankciók különbséget jelenthetnek az általánosabb szankciókhoz képest – és ezért előnyben részesítendőek –, elsősorban mivel általuk elkerülhetővé válnak az emberek nagyobb csoportjára gyakorolt lehetséges káros hatások, másodsorban pedig, mivel közvetlenül a felelősöket érintik, valamint mert hatékonyabbnak bizonyulhatnak a politika megváltoztatásának tekintetében,
- O. elismeri az olyan intézkedések meglétét, amelyeket bár a Tanács az elnökségi következtetésekben fogad el, nem nyilvánítanak „szankcióvá” és egyidejűleg eltérnek a KKBP-eszközként felsorolt más korlátozó intézkedésektől,
- P. mivel az EU és a harmadik országok közötti gazdasági kapcsolatokat gyakran két- vagy többoldalú ágazati megállapodások szabályozzák, amelyeket az EU-nak a szankciók végrehajtása során tiszteletben kell tartania; mivel – amennyiben szükséges – emiatt az EU-nak fel kellene függesztenie vagy fel kell mondania a vonatkozó megállapodást, mielőtt olyan gazdasági szankciókat alkalmaz, amelyek nem állnak összhangban a szóban forgó harmadik ország számára egy fennálló megállapodásban biztosított jogokkal,
- Q. mivel az EU és a harmadik országok közötti kapcsolatokat gyakran két- vagy többoldalú megállapodások szabályozzák, amelyek lehetővé teszik a felek egyike számára, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen, ha a másik fél megsérti az egyezmény lényeges elemét, azaz – elsődleges példaként a cottonoui megállapodást – az emberi jogok tiszteletben tartását, a nemzetközi jogot, a jogállamiság demokratikus alapelveit (az emberi jogi záradékokat),
- R. mivel a korlátozó intézkedések bevezetése és végrehajtása olyan elvek során alapul, mint a nemzetközi jog betartása, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása – beleértve a tisztességes eljárást – a hatékony jogorvoslathoz való jog, valamint az arányosság, illetve megfelelő mentességeket kell biztosítania arra vonatkozóan, hogy a célzott személy alapvető emberi szükségleteit is figyelembe vegyék, például az alapfokú oktatáshoz, az ivóvízhez és az alapvető orvosi ellátáshoz való hozzáférést, mivel a szankciókra vonatkozó politikának teljes mértékben figyelembe kell vennie a Genfi Egyezmény, a gyermekjogi egyezmény és a gazdasági, társadalmi és politikai jogokról szóló egyezségokmány, valamint a fegyveres konfliktusok esetén a civilek és a gyermekek védelméről szóló ENSZ-határozatok által meghatározott normákat;
- S. mivel az EU és egyes tagállamainak hitelességét veszélyezteti, ha az EU szankciói

megszegésének látszatát keltik vagy azokat ténylegesen megszegik, és mivel Robert Mugabe meghívást kapott a 2007. december 8–9-én Lisszabonban tartott EU–Afrika csúcstalálkozóra, annak ellenére, hogy a legutóbb a 2008/135/KKBP közös tanácsi állásponttal (2008. február 18.)¹ kiterjesztett, a Zimbabwevel szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló 2004/161/KKBP közös álláspont (2004. február 19.)² értelmében hivatalosan kitiltották az EU tagállamainak teljes területéről,

Általános szempontok a hatékony EU szankciós politika érdekében

1. sajnálatát fejezi ki, hogy máig nem készült értékelés, illetve hatásvizsgálat az EU szankciós politikájáról, és hogy ennél fogva rendkívül nehéz felmérni a hatásait és a hatékonyságát, valamint levonni a megfelelő következtetéseket; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot e vizsgálat elvégzésére; e tekintetben rámutat, hogy e vizsgálat egyik alapvető kritériumának a tartós eredmények elérését kell tekinteni; úgy véli azonban, hogy a Dél-Afrikával szemben alkalmazott szankciópolitika eredményesnek bizonyult annak elősegítésében, hogy az apartheidnek véget vessenek;
2. úgy véli, hogy az EU szankciós politikája végrehajtásának különböző döntési, végrehajtási és ellenőrzési szinteket alkalmazó jogi háttérében észlelhető eltérések korlátozzák az átláthatóságot és az európai szankciós politika egységes végrehajtását, ezáltal hitelességét is;
3. úgy véli, a szankciók hatékonysága feltételezi, hogy bevezetésüket mind az európai, mind a nemzetközi közvélemény, valamint az olyan országok is legitimnek tekintsék, amelyekben kívánatosak a változások; hangsúlyozza, hogy ezt a legitimitást erősíti az Európai Parlament konzultációs eljárása a döntéshozatal folyamán;
4. megjegyzi, hogy a szankcióknak szimbolikus szerepük lehet abban, ahogyan az EU erkölcsi ítéletét kifejezésre juttatja, és így javítja az EU külpolitikájának átláthatóságát és hitelességét; óva int azonban attól, hogy túl nagy hangsúlyt fektessenek a szankciók mint szimbolikus intézkedések elképzelésére, mivel ez teljes lealacsonyításukat eredményezheti;
5. úgy véli, hogy a hatóságoknak a személyek biztonságát vagy jogait súlyosan sértő magatartása, illetve a szerződéses és/vagy diplomáciai kapcsolatok harmadik félnek felróható kimerülése vagy nyílt elsekélyesedése esetére kell a szankciókat alkalmazni;
6. véleménye szerint a környezet szándékos és visszafordíthatatlan károsítása veszélyezteti a biztonságot, ráadásul súlyosan sérti az emberi jogokat; e célból felkéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a szankciók alkalmazásához vezető indokok közé illessze be a szándékos és visszafordíthatatlan környezetkárosítást;
7. elismeri, hogy az uniós szankciós eszközöket általánosságban rugalmasan, eseti alapon, a szükségletekkel összhangban alkalmazzák; mindazonáltal helyteleníti azt a tényt, hogy az EU gyakran következtelenül alkalmazta szankciós politikáját, és annak ellenére kezelt különbözően harmadik országokat, hogy az emberi jogi és demokratikus előéletük hasonló volt, így okot adott a „kettős mérce” alkalmazására vonatkozó kritikákra;

¹ HL L 43., 2008.2.19., 39. o.

² HL L 50., 2004.2.20., 66. o.

8. ezzel kapcsolatban úgy véli, hogy az emberi jogok megsértése miatti szankciók Európai Unió általi alkalmazásának és értékelésének elvben fontosabbnak kell lennie minden hátránynál, amely azoknak az Európai Unió és polgárai kereskedelmi érdekeire való alkalmazásából származik;
9. sajnálatát fejezi ki, hogy egy adott országgal, mint a Kubával kapcsolatos politikák tekintetében az EU-n belüli nézetkülönbség fennállása, vagy a tagállamoknak a fontos partnerekkel, mint Oroszországgal való szembekerülés miatti vonakodása révén az EU az elnökségi következtetéseket csupán „informális szankciókat” fogadott el, amely az Unió szankcióinak ingadozó vagy következtelen alkalmazásában nyilvánul meg; mindazonáltal elismeri, hogy a tanácsi következtetésekre foglalt intézkedések, mint a Szerbiához hasonló országokkal kötött megállapodások aláírásának elhalasztása hasznos eszköz lehetne a harmadik országoknak a nemzetközi mechanizmusokkal való teljes együttműködésre kényszerítése érdekében;
10. megállapítja, hogy Kuba tekintetében az 1996-ban elfogadott és rendszeresen megújított közös álláspont úttervet irányoz elő a demokráciára történő békés átálláshoz, valamint hogy az továbbra is hatályos, és eddig nem vezetett ellentétnek az európai intézményekben; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy mindeddig semmiféle jelentős javulást nem értek el az emberi jogok terén; tudomásul veszi a Tanács 2008. június 20-i határozatát a Kubát érintő informális szankciók feloldásáról, ugyanakkor kéri minden politikai fogoly azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátását, a börtönökbe való bejutás megkönnyítését, valamint azt, hogy Kuba ratifikálja és hajtsa végre a polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányát; tudomásul veszi, hogy a Tanács egy éven belül határoz arról, hogy folytat-e politikai párbeszédet Kubával, az emberi jogok terén elért (vagy el nem ért) jelentős javulás függvényében; emlékeztet arra, hogy a Tanács álláspontja mind a kubai hatóságokkal, mind a civil társadalom képviselőivel folytatott párbeszédéről az Európai Unió intézményeire nézve is kötelező érvényű; megismétli álláspontját a Szaharov-díjas Oswaldo Payá Sardiñas-szal és a „Nők fehérben” mozgalommal kapcsolatban;
11. úgy véli, hogy a szankciók „kevésbé hatékony” mivoltára vonatkozó érvek nem alkalmazhatóak feloldásuk érdekében, és ehelyett magának a szankciónak az átforgalmazásával és ártértékelésével kell járniuk; ezenfelül álláspontja szerint a szankciók folytatásának vagy megszüntetésének kizárólag azon kell alapulnia, hogy elérték-e céljukat, értékelésük szerint megerősíthetőek vagy módosíthatóak-e; úgy véli, hogy emiatt a szankciókat mindig egyértelmű követelményeknek kell kíséreniük;
12. úgy véli, hogy a szankciók hatékonyságát több szinten kell elemezni: az intézkedések belső hatékonyságának szintjén – aszerint, hogy képes-e hatást kifejteni a szóban forgó rendszer tagjaként érintett személyek magán illetve szakmai tevékenységére vagy e rendszer működésére – továbbá a politikai hatékonyság szintjén, aszerint, hogy képes-e az elfogadásukhoz vezető tevékenységek vagy politikák abbahagyására vagy módosítására ösztönözni,
13. úgy gondolja, hogy valamely szankció eredményessége az Európai Unió azon képességétől függ, hogy azt a teljes időszakra fenntartsa, és ennek kapcsán sajnálatát fejezi ki az olyan rendelkezések alkalmazása miatt, mint a hatályvesztésre vonatkozó záradékok, amelyek a szankciók automatikus feloldásával járnak;

14. minden körülmények között ellenzi az általános, egyöntetű szankciók alkalmazását bármely ország esetében, mivel ez a megközelítés valójában a lakosság teljes elszigeteléséhez vezet; úgy véli, hogy más politikai eszközökkel való koordinációjuk nélkül a gazdasági szankciók csak nagy nehézségek árán érhetnek el eredményt a megcélzott rendszer politikai reformjának elősegítésében; felhívja tehát a figyelmet arra, hogy minden egyes, állami hatósággal szemben alkalmazott szankcionálást következetesen az érintett ország civil társadalmának támogatásával kell kísérni;

Szankciók, mint az általános emberi jogi stratégia részei

15. rámutat arra, hogy az uniós szankciók többségét biztonsági aggályok miatt szabják ki; mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az emberi jogok megsértésének elegendő alapot kell jelentenie a szankciókhoz, mivel hasonlóképpen veszélyeztetik a biztonságot és a stabilitást;
16. rámutat arra, hogy a szankciók fő célja az, hogy a KKBP célkitűzéseivel vagy a Tanács által elfogadott következtetésekkel, illetőleg a szankciók alapját képező nemzetközi döntésekkel összhangban változást hozzanak a politikák vagy a tevékenységek terén;
17. hangsúlyozza azt a tényt, hogy a Tanács, a fentebb említett korlátozó intézkedésekre (szankciókra) vonatkozó alapelvek elfogadásával elkötelezte magát a szankciók egy átfogó és integrált politikai megközelítés részeként történő alkalmazása mellett; e tekintetben kiemeli, hogy ez a megközelítés párhuzamos politikai párbeszédben ösztönző elemeket és feltételelességet foglal magába, illetve végső megoldásként – amint azt az alapelvek meghatározzák – még magába foglalhatja kényszerítő intézkedések alkalmazását; úgy véli, hogy az emberi jogi és demokrácia záradékokat, az általános preferenciarendszert, valamint a fejlesztési segílyt az átfogó és integrált politikai megközelítés eszközeiként kellene alkalmazni;
18. hangsúlyozza, hogy az emberi jogi záradék végrehajtása nem tekinthető teljes egészében autonóm vagy egyoldalú uniós szankciónak, mivel közvetlenül a két- vagy többoldalú megállapodásból származik, amely az emberi jogok kölcsönös tiszteletben tartását rögzíti; úgy véli, hogy az ezzel a záradékkal összhangban hozott megfelelő intézkedések kizárólag az érintett megállapodás végrehajtását érintik, amennyiben jogszerű alapot biztosítanak a felek számára a megállapodás felfüggesztésére vagy megsemmisítésére; következésképp úgy véli, hogy ennek következményeként az emberi jogi záradék, valamint az autonóm vagy egyoldalú szankciók bevezetése csak kiegészítő jellegű lehet.
19. emiatt üdvözli az emberi jogi záradékok módszeres szerepeltetését, valamint ragaszkodik egy különleges végrehajtási mechanizmus minden új, harmadik országgal kötött kétoldalú, szektorspecifikus megállapodásokat is tartalmazó egyezménybe való belefoglalásához; e tekintetben emlékeztet a záradék hatékonyabb és módszeresebb végrehajtása érdekében megfogalmazott ajánlások jelentőségére: a célok és a referenciakritériumok meghatározása és a rendszeres ellenőrzés; megismétli felhívását, hogy az emberi jogi záradékokat a felek között – beleértve a Parlamentet is – egy átláthatóbb konzultációs eljárás keretében kell végrehajtani, részletezve azokat a politikai és jogi mechanizmusokat, amelyeket a kétoldalú megállapodásoknak az emberi jogok nemzetközi joggal ellentétes ismételt és/vagy rendszeres megsértése miatti felfüggesztésére irányuló kérelem esetén kell alkalmazni; támogatja a cotonoui megállapodásban foglalt, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság súlyos

megsértése esetén alkalmazandó eljárási modellt; úgy véli, hogy a fokozott politikai párbeszéd rendszere (a cotonoui megállapodás 8. cikke) és a konzultáció (a cotonoui megállapodás 96. cikke) a megfelelő intézkedések elfogadása előtt és után több esetben sikeres eszköznek bizonyult az adott ország helyzetének javítására;

20. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ne ajánljanak szabadkereskedelmi megállapodásokat és/vagy társulási megállapodást – még emberi jogi záradékkal sem – olyan országok kormányainak, amelyekben az Egyesült Nemzetek Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala jelentései szerint súlyos emberi jogi jogsértéseket követnek el;
21. úgy véli, hogy a megfelelő vagy korlátozó intézkedések megtételének elmulasztása az emberi jogok tartós megsértésével jellemezhető helyzet esetén komolyan aláássa az Unió emberi jogi stratégiáját, szankciópolitikáját és hitelességét;
22. úgy véli, hogy a szankciós politika jóval hatékonyabb, ha egy koherens emberi jogi stratégia része; ismételten kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az országstratégiai, és hasonló jellegű dokumentumok részeként külön stratégiát dolgozzanak ki az emberi jogok és a demokrácia helyzetének tárgyában;
23. úgy véli, hogy a szankciók kiszabásának esetében az emberi jogi párbeszédnek és konzultációknak a korlátozó intézkedések elfogadásakor meghatározott célkitűzések és követelmények teljesítésével kapcsolatban nyújtott teljesítményről szóló vitát is szükségszerűen és módszeresen magukban kellene foglalniuk; ugyanakkor úgy véli, hogy az emberi jogi párbeszéd és a konzultációk során elért célkitűzések nem helyettesíthetik a szankciókban rejlő célkitűzéseket;

A nemzetközi közösség által koordinált intézkedés

24. álláspontja szerint a nemzetközi közösség által koordinált intézkedésnek erősebb a hatása, mint az államok vagy a regionális jogalanyok elszigetelt és egyenlőtlen lépéseinek; emiatt üdvözli annak tényét, hogy az EU szankciópolitikájának az ENSZ-rendszer előnyben részesítésére vonatkozó szándékon alapulva kellene folytatódnia;
25. felhívja a Bizottságot, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa szankcióinak hiányában működjön együtt az uniós tagsággal nem rendelkező szankcionáló államokkal, az információkat ossza meg, törekedjen a pénzeszközök befagyasztása, utazási tilalom vagy más intézkedések hatálya alá tartozó egyének közös listájának elkészítésére, valamint az intézkedést a szankciók megkerülésének megakadályozása, illetve az uniós és más, nemzetközi jog alapján meghatározott szankciók hatékonyságának és végrehajtásának maximalizálása érdekében koordinálja nemzetközi szinten;
26. úgy véli, hogy az EU-nak együttműködésre kell törekednie más regionális szervezetekkel, például az Afrikai Unióval és az ASEAN-nal, hogy előmozdítsa az emberi jogokat és biztosítsa a szankciókkal kapcsolatos fellépések koordinációját;
27. felhívja az EU-t, hogy, különösképpen regionális szinten, a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos közös álláspont elérése céljából módszeresen alakítson ki párbeszédet a nem szankcionáló államokkal; rámutat, hogy ahogyan azt Burma/Mianmar esete is megmutatta, a szankciók gyakran nem hozzák meg a várt változásokat a politikában vagy tevékenységekben, ha a nemzetközi közösség megosztott és a legfőbb szereplők nem

vesznek részt a végrehajtásban;

28. felkéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a szankciókat nem alkalmazó országokkal folytatott politikai párbeszéd napirendjébe vegyék fel a szankciók szerepének, illetve azoknak a rendszerre vagy a nem állami célszemélyekre – magánszemélyekre, szervezetekre vagy vállalkozásokra – kifejtett hatásának kérdését;
29. úgy véli, hogy egy, a célország régiójával történő szabadkereskedelmi megállapodás aláírásának lehetőségét „ösztönzőként”, és nyomásgyakorló eszközként kell alkalmazni, és az ilyen megállapodás hatálya alá tartozó országot ki kell zárni a szankciórendszerből;

Egyértelmű döntéshozatali eljárások, célkitűzések, követelmények és értékelési mechanizmusok kialakítása

30. hangsúlyozza, hogy a különböző szankciók lehetséges hatásának felmérése érdekében a szankciók elfogadása előtt minden egyes egyedi helyzet még alaposabb kivizsgálására, valamint annak meghatározására van szükség, hogy minden más lényeges tényező és összehasonlítható tapasztalat fényében melyek a leghatékonyabbak; úgy véli, hogy egy ilyen előzetes vizsgálat annál indokoltabb, minél nehezebb az alkalmazott szankciók visszavonása anélkül, hogy az EU hitelessége, illetve az EU által az érintett harmadik ország számára nyújtandó támogatás veszélybe kerülne, mivel ez utóbbi ország hatóságai eszközzé minősíthetik az EU döntését; e tekintetben tudomásul veszi a jelenlegi gyakorlatot, amely szerint a javasolt szankciók helytállóságát, jellegét és eredményességét a Tanács keretében vitatják meg, az érintett országbeli misszióvezetők értékelése alapján, és arra szólít fel, hogy ebben az értékelésben szerepeltessenek független szakértői jelentést;
31. hangsúlyozza azonban, hogy ez a vizsgálat nem használható a szankciók elfogadásának késleltetésére; e tekintetben kiemeli, hogy a szankciók alkalmazásának a KKBP szerinti kétlépéses eljárása lehetőséget biztosít sürgős politikai reakcióra, kezdetben a rendelet mélyrehatóbb elemzése után meghatározandó közös álláspont elfogadása révén, amely részletesen leírja a szankciók pontos jellegét és alkalmazási körét;
32. a szankció feloldásának feltételeként szolgáló egyértelmű és meghatározott követelményeknek a jogi eszközökbe való módszeres belefoglalására hív fel; megerősíti, hogy a referenciakritériumokat egy független szakvélemény alapján kell felállítani, és e kritériumok a Tanácson belüli politikai változások idején nem módosíthatóak;
33. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy alakítson ki egy felülvizsgálati záradékot módszeresen magába foglaló, kivételes szankciókat felülvizsgáló eljárást, amely a megállapított követelmények alapján a szankciórendszer újbóli vizsgálatát vonja maga után, valamint felméri, hogy a célkitűzések megvalósultak-e; megerősíti, hogy üdvözölni kell az eljárások kialakítására irányuló szándéknyilatkozatokat és a pozitív eredményeket, azonban hangsúlyozza, hogy ezek a szankciók vizsgálata során semmiképpen sem helyettesíthetik a kézzelfogható és tényleges fejlődés megvalósítását, a referenciakritériumok teljesítése érdekében;
34. úgy véli, hogy a Kínával szemben alkalmazott fegyverembargó érzékelteti az Unió következetességét és állhatatosságát, mivel ezt az embargót eredetileg az 1989-es Tienanmen téri öldöklés után vezették be, és az EU a mai napig nem kapott semmilyen

magyarázatot az ödökléssel kapcsolatban, ezért az említett embargó feloldásának semmilyen oka nincs;

35. felhívja külkapcsolati tanácsosok munkacsoportjának (RELEX) „szankciók” formációját, hogy teljesítse megbízatását; különösen nyomatékosítja a szankciók elfogadása előtt végzett kutatás elvégzésének, valamint elfogadásuk után a fejleményekről szóló naprakész információk rendszeres biztosításának és a korlátozó intézkedések végrehajtására és alkalmazására vonatkozó legjobb gyakorlat kidolgozásának szükségességét;
36. elismeri, hogy az államoknak és a nemzetközi és regionális szervezeteknek elszámoltathatóknak kell lenniük a nemzetközi törvénytelen cselekményekért, és ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy igazságügyi ellenőrzési mechanizmusra van szükség annak garantálása érdekében, hogy a szankciókat a nemzetközi jognak és a humanitárius jognak megfelelően hajtsák végre;
37. felkéri a Parlamentet, hogy a szankcióval kapcsolatos eljárás minden fázisában vegyen részt: a szankciókhoz vezető döntéshozatali eljárásban, a helyzetnek leginkább megfelelő szankciók kiválasztásában, valamint a követelmények meghatározásában is, illetve ezek végrehajtásának a felülvizsgálati mechanizmus keretében történő értékelésében és a szankció feloldásában;

Céltott szankciók, mint hatékonyabb eszközök?

38. sajnálatát fejezi ki, hogy az értékelés hiánya miatt lehetetlen megállapítani a célintézkedések hatékonyságát; mindazonáltal elismeri, hogy az EU erős humanitárius aggályai, amelyek az általános gazdasági hatású szankciók elvetéséhez vezettek – ahogyan ez korábban Irak esetében történt –, valamint a céltottabb, „okos” szankciók kivetése elősegítette a befolyásolni kívánt alanyok viselkedésére gyakorolt maximális hatást, míg a minimumra csökkentette a káros humanitárius hatásokat vagy a nem céltott személyek és a szomszédos országok tekintetében előforduló következményeket;
39. úgy véli, hogy a legkevésbé sem valószínű, hogy a más politikai eszközöktől elszigetelten használt gazdasági szankciók lényegi politikaváltoztatásra kényszerítik a céltott rendszereket; hangsúlyozza továbbá, hogy a széleskörű gazdasági korlátozások túlzottan magas gazdasági és humanitárius költséggel járhatnak, és ezért megismétli az olyan pontosabban megtervezett és jobban céltott gazdasági szankciók iránti felhívását, amelyek elsősorban a céltott rendszerek kulcsszereplőire és az emberi jogi jogsértések elkövetőire vannak hatással;
40. hangsúlyozza, hogy a gazdasági szankcióknak elsősorban a nem munkaerő-intenzív és a kis- és középvállalkozások számára kevésbé fontos ágazatokat kell megcélolniuk, hiszen ezek a vállalatok mind a gazdasági fejlődés, mind a jövedelem újraelosztása szempontjából fontosak;
41. támogatja olyan pénzügyi szankciók alkalmazását a céltott rendszerek kulcsszereplőivel és közvetlen családtagjaikkal szemben, amelyek inkább a szankcionált személyek bevételeire vannak közvetlen hatással; hangsúlyozza, hogy e szankciókat az ilyen személyekkel együttműködő uniós gazdasági szereplők elleni megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük; hangsúlyozza, hogy egy rendszer különleges vagy legfőbb bevételi

forrását képező célzott áruforgalmi szankciók a lakosságra gyakorolt szélesebb körű, hátrányosan megkülönböztető hatás kockázatát jelentik, valamint a „feketegazdaság” fejlődésének kedvezhetnek;

42. úgy véli, hogy a gazdasági és pénzügyi szankciókat – még ha azok célzottak is – az EU-ban kereskedelmi tevékenységet folytató összes természetes és jogi személynek alkalmaznia kell, beleértve a harmadik országok állampolgárait is, valamint azokat a valamely uniós tagállam jogszabályaival összhangban nyilvántartásba vett vagy letelepedett európai állampolgárokat vagy jogi személyeket, amelyek az EU-n kívül folytatnak kereskedelmi tevékenységeket;
43. a pénzeszközök befagyasztása alóli „különleges mentességek” korlátozott alkalmazására hív fel; ugyanakkor humanitárius mentességek bevezetésére szólít fel, mint amilyen az alapvető orvosi ellátáshoz való hozzáférést lehetővé tevő rendszer; külön eljárás kialakítására hív fel a mentességekkel kapcsolatban abban az esetben, ha egy tagállam a pénzeszközök befagyasztása alóli mentességet kíván biztosítani, mivel a korlátozó intézkedés hatékonyságát aláássa egy ilyen eljárás hiánya, amennyiben a tagállamoknak csupán előzetesen kell tájékoztatniuk a Bizottságot egy ilyen mentességről;
44. az EU célzott pénzügyi szankciói alkalmazásának fejlesztésére irányuló lépésre hív fel annak gyakorlati biztosítása érdekében, hogy az intézkedések átfogó módon akadályozzák meg a kijelölt személyeknek és jogalanyoknak az összes pénzügyi szolgáltatáshoz való hozzáférést az EU joghatóságán belül, beleértve azokat is, amelyek érintik az uniós elszámolóház bankokat, vagy más módon használnak az EU joghatóságán belül nyújtott pénzügyi szolgáltatásokat; hangsúlyozza, hogy az EU-n és a tagállamokon belül a szankciók jegyzékeinek a pénzmosásról szóló harmadik irányelvben¹ megállapított kötelezettségek hatálya alá tartozó valamennyi személynek történő terjesztése terén nagyobb rugalmasságra van szükség; azt javasolja, hogy minden tagállam jelöljön ki egy intézményt, amely ezen információ terjesztéséért felelős;
45. a Tanácsot és a Bizottságot a SWIFT-menedzsmenttel és az európai részvényesekkel való fokozottabb együttműködésre hívja fel, a feketelistára került bankszámlák befagyasztása terén jobb eredmények elérése, valamint az ilyen bankszámlákra, illetve az azokról történő pénzáttalások megszüntetése érdekében;
46. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot a célzott hatóságok befagyasztott jövedelme felhasználási lehetőségeinek és módjainak kivizsgálására, például ezek fejlesztési célokra juttatása által;
47. megjegyzi, hogy a fegyverembargók a szankciók azon formái, amelyet arra hoztak létre, hogy megakadályozzák a fegyvereknek és a hadi felszereléseknek konfliktuszónákba vagy olyan rendszerekhez való kerülését, amelyek azokat – a fegyverkereskedelmi eljárási kódexben meghatározottak alapján – valószínűleg belső elnyomás vagy egy külföldi ország elleni agresszió céljából alkalmazzák;
48. a tagállamok és a Bizottság közötti koordinált együttműködésre hív fel az uniós, minden

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2005. október 26-i 2005/60/EK irányelve a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről (HL L 309., 2005.11.25., 15. o.).

egyes tagállam által alkalmazott fegyverembargók végrehajtása tekintetében;

49. a tagállamokat a közös álláspont elfogadására hívja fel a fegyverkereskedelemről, amely a hatályos eljárási kódexet jogilag kötelező erejűvé teszi;
50. sürgeti a Tanácsot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák az ENSZ vizsgálatra és végrehajtásra irányuló képességeinek javítását célzó munkát, valamint támogattja azt az álláspontot, miszerint egy állandó ENSZ-csapatnak kellene létrejönnie a konfliktussal érintett áruk kereskedelmének és a hozzájuk kapcsolódó szankciók értékének felmérése céljából;
51. emlékeztet arra, hogy a bebocsátásra vonatkozó korlátozások (utazási tilalmak, vízumtilalmak) az uniós szankciónsorozat kezdeti lépéseinek egyikét jelentik, és maguk után vonják a feketelistára került személyek és nem állami jogalanyok az EU hivatalos találkozóin való részvételének, valamint az EU-ba történő magáncélú utazásának tilalmát;
52. aggodalommal jegyzi meg, hogy a tagállamok nem tartják be optimális módon az uniós vízumtilalmakat; felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el egy koncentrált megközelítést az utazási korlátozások és a vonatkozó mentességi záradékok alkalmazásával kapcsolatban;

Az emberi jogok tiszteletben tartása a terrorizmus elleni harcban, a célzott szankciók alkalmazása során

53. tudomásul veszi, hogy mind az Unió autonóm, terrorizmus elleni szankciói, mind pedig az ENSZ Biztonsági Tanácsának terrorizmus elleni szankcióinak az EU által történő végrehajtása több, az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság előtt lévő ügy tárgyát képezik;
54. emlékeztet az uniós tagállamoknak az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban álló szankciók megfogalmazására vonatkozó kötelezettségére, amely követelményként támasztja az Unióval szemben az alapvető jogok tiszteletben tartását az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosítottak, valamint a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján; hangsúlyozza, hogy a jelenlegi feketelista-eljárások mind az EU, mind pedig az ENSZ szintjén elégtelenek a jogbiztonság és a jogorvoslatok szempontjából;
55. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy támogassa a jelenlegi feketelistára kerülést és az arról való lekerülést célzó eljárásokat az uniós polgárok eljárási és anyagi emberi jogainak, különösen az élethez, a szabadsághoz és az egyéni biztonságához való jognak a tiszteletben tartása érdekében; ugyanígy kéri az uniós tagállamokat, hogy támogassák az ENSZ mechanizmusaiban elvégzendő ilyen felülvizsgálatot, a célzott intézkedéseknek a terrorizmus elleni harcban való alkalmazása során az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében;
56. mivel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 75. cikke – amelyet a Lisszaboni Szerződés vezet be – alkalmas arra, hogy foglalkozzon a jelenlegi gyakorlatban fennálló hiányosságok megszüntetésével, és támogatt minden olyan folyamatban lévő parlamenti munkát, amely célja a 2009. évi jogalkotási programba való bekerülés;

57. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a bírósági testületek egyike sincs abban a helyzetben, hogy felmérje a feketelista alkalmazásának helyességét, mivel a feketelistára való felkerülésre okot adó bizonyíték elsősorban a titkosszolgálatok számára rendelkezésre álló információkon alapul, amelyek értelemszerűen titokban működnek; úgy véli azonban, hogy ez az alapvető diszkréció a nemzetközi jog megsértése esetén nem jelenthet büntetlenséget; e tekintetben felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák a titkosszolgálatok munkája feletti hatékony parlamenti ellenőrzést; e tekintetben szükségesnek véli, hogy az Európai Parlament vegyen részt az Európai Unió tagállamaiban működő hírszerzési szolgálatok ellenőrzésével foglalkozó parlamenti bizottságok konferenciája által végzett munkában;
58. újólág hangsúlyozza azonban, hogy a terroristaellenes lista rendszere – feltéve, hogy az tiszteletben tartja a Bíróság legfrissebb ítélkezési gyakorlatát – eredményes eszköz, és az Európai Unió terroristaellenes politikájának egyik pillére;
59. hangsúlyozza, hogy a terrorizmus veszélyt jelent a biztonságra és a szabadságra nézve, és ezért sürgeti, hogy a Tanács vizsgálja felül és tegye naprakésszé a terrorista szervezetek listáját, figyelembe véve az összes földrészen folytatott tevékenységeiket;

A változatos szankciós politika

60. megjegyzi, hogy az EU mindig a szankciók alkalmazásának pozitív megközelítését részesítette előnyben abból a célból, hogy ösztönözze a változást; e célból hangsúlyozza, hogy a fokozatos nyomásgyakorlás és ösztönzés stratégiájával előnyben kell részesíteni az integrált globális fellépést;
61. úgy véli, hogy a nyitás stratégiája és a szankciós politika nem zárja ki egymást; álláspontja szerint ezért az EU szankciópolitikája segítheti az emberi jogok tiszteletben tartásának javítását a szankcióval sújtott országban, amennyiben azt kifejezetten a pozitív intézkedések politikájának bevezetése céljával felülvizsgálják; e tekintetben megjegyzi az Üzbegisztánra 2007 novembere és 2008 áprilisa között kiszabott szankciókkal kapcsolatban: míg az andizsáni mérszarlás kivizsgálására vonatkozó alapvető követelményeknek és az emberi jogok tiszteletben tartásának elmulasztása miatt kiszabott szankciók egy éven át tartottak, a Tanács a vízumtilalom végrehajtásának felfüggesztése mellett döntött, és hat hónapot hagyott az üzbég kormány számára, hogy megfeleljen egy sor meghatározott emberi jognak, illetve fenntartotta a vízumkényszer automatikus visszaállításával való fenyegetést; megjegyzi, hogy az elkötelezettség és a szankciók párosítása a szankciók lehetséges automatikus visszaállításának, valamint a feltételek pontos megfogalmazásának köszönhetően néhány pozitív eredménnyel szolgált; kiemeli, hogy e feltételeknek korlátozott időkereten belül teljesíthetőnek, és az általános szankciós rendszer szempontjából lényegesnek kell lenniük; sajnálatát fejezi ki azonban amiatt, hogy semmilyen lényeges pozitív fejlemény nem történt, és továbbra sem folyik együttműködés az üzbég kormánnyal;
62. kifejezetten kéri, hogy egy többsíkú stratégia keretében a szankciókat következetesen kísérvék a civil társadalom, az emberi jogi aktivisták, illetve az emberi jogokat és a demokráciát elősegítő bármely kezdeményezés által támogatott pozitív intézkedések; kéri, hogy a tematikus programok és eszközök (EIDHR, nem állami szereplők, befektetés a humántőkébe) járuljanak hozzá ezen célkitűzés megvalósításához;

63. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy ragadja meg a Lisszaboni Szerződés ratifikálásával, illetve azt követően az Európai Külügyi Szolgálat – mint a szankciós politika jobb hatékonyságának kulcseleme – felállítása révén adódó lehetőséget, az EU különböző külügyi eszközei közötti legoptimálisabb egység biztosítása érdekében;

Az uniós intézményekkel és a tagállamokkal kapcsolatos ajánlások

64. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy végezze el az uniós szankciópolitika átfogó és alapos értékelését, hogy meghatározza, milyen hatást fejt ki és milyen intézkedéseket kellene tenni a megerősítése érdekében; sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy nyújtson be ilyen intézkedéseket tartalmazó programot; felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy értékelje a szankcióknak a kérdéses országok fejlesztési politikájára és az EU kereskedelmi politikájára gyakorolt hatását;
65. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fejlesztési együttműködési eszköz és az Európai Fejlesztési Alap keretében kidolgozott fejlesztési segítségnyújtási stratégiák összhangban legyenek az érvényben lévő szankciók rendszerével és az emberi jogi párbeszéddekkel; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az általános költségvetési támogatás feltételei – beleértve az úgynevezett „millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos szerződéseket” is – kifejezetten kötődjenek emberi jogi és demokráciával kapcsolatos kritériumokhoz;
66. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy használja ki a Lisszaboni szerződés ratifikálása, a közös kül- és biztonságpolitika főképviselőjének – aki egyidejűleg a Bizottság alelnöke és a Külügyminiszterek Tanácsának elnöke is lesz – kinevezése, valamint az azt követő Európai Külügyi Szolgálat felállítása által nyújtott lehetőséget az EU külpolitikájának koherensebbé és következetesebbé tétele, a szankciók területén dolgozó lényeges uniós szolgálatok fejlesztése, illetve a különböző szolgálatok közötti együttműködés javítása érdekében;
67. felszólít egyidejűleg a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai és a Bizottság közötti együttműködés javítására, a korlátozó intézkedések koherensebb és hatékonyabb végrehajtása érdekében;
68. felkéri az ENSZ Biztonsági Tanácsban tagsággal rendelkező tagállamokat, hogy az EUSz. 19. cikkének megfelelően módszeresen kutassák fel a lehetőségeket az Európai Unió szankcióinak nemzetközivé tételére;
69. felhívja a tagállamokat, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsában való fellépésükkor ne sértsék meg a szerződésben, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartájában az emberi jogok védelmében vállalt kötelezettségeiket;
70. kötelezi parlamenti szerveit, különösen az állandó és ad-hoc küldöttségeit, hogy használják fel a szankciókat nem alkalmazó országok parlamentjeivel fennálló kapcsolataikat arra, hogy az érintett régiót érintő fennálló uniós szankciórendszereket jobban megértsék, és hogy vizsgálják meg az emberi jogok előmozdítását célzó összehangolt fellépés lehetőségeit;
71. úgy véli, hogy a KKBP alapvető és érzékeny elemét képező szankciós politika legitimitását – az EUSz. 21. cikkének megfelelően – az Európai Parlament részvételének

az eljárás minden szakaszában meg kell erősítenie, különösen a szankcióknak a Bizottság és a Tanács közötti módszeres konzultáció, és a tőlük származó jelentések útján való megfogalmazásában és végrehajtásában; úgy véli, hogy a Parlamentnek szerepet kell vállalnia a követelményeknek a szankciók alanyai által történő teljesítésének ellenőrzésében; megbízza Emberi Jogi Albizottságát, hogy rendszerezze és felügyelje a területen folyó munkát minden olyan szankcióra vonatkozóan, amelynek céljai és referenciakritériumai emberi jogokat érintenek;

72. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

A közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) keretében az EU korlátozó intézkedéseket, úgynevezett szankciókat alkalmaz, amelyek a KKBP célkitűzéseinek – különösen az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság – tiszteletben tartására irányulnak¹. Az ENSZ BT. szankciókat vezethet be az általa a békét és a nemzetközi egyensúlyt veszélyeztetőnek ítélt helyzetekben. Az EU önállóan dönthet arról, hogy szankciós politikáját széleskörűbb célok szolgálatába állítja. A gyakorlat azt mutatja, hogy akkor is ezt teszi, amikor önálló szankciókat alkalmaz, ha nem a Biztonsági Tanácsnak kell fellépnie, vagy a fellépése elmarad.

A szankciók a KKBP, különösen az ENSZ emberi jogi politikájának integrált eszközeit képezik. Míg jelenleg a KKBP-ben nem létezik a szankciók jogszabályi és hivatalos meghatározása, a KKBP-n belüli korlátozó intézkedések „olyan diplomáciai vagy gazdasági természetű eszközök, amelyek célja a nemzetközi vagy emberi jogot sértő cselekmények, illetve a jogállamiságot vagy a demokratikus elveket tiszteletben nem tartó politikai irányvonal megváltoztatásának kikényszerítése.”².

Meg kellett várni a 2003-as, „az EU közös kül- és biztonságpolitikája keretében elrendelt korlátozó intézkedések (szankciók) végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatásokat”, valamint a 2004. júniusi „korlátozó intézkedések végrehajtásának alapelveit” ahhoz, hogy legalább a „szankciók” kifejezés megjelenjen hivatalos szövegben olyan tiszta kifejezések mellett, mint a „megszorító” vagy „negatív” intézkedések.

Noha a szankciók „autonóm”, azaz az Európai Unió által az ENSZ felhatalmazása nélkül történő elfogadásának gyakorlata több mint 20 éve tart, ezeket az eszközöket viszonylag kevesen ismerik, és meg kell állapítani, hogy hatékonyságukat kétkedés, használatukat tartózkodás jellemzi.

A szankciók politikai hatékonysága, másodlagos negatív hatásai napjainkban vitatottak (az embargó típusú, túlzott mértékű szankcióktól [Irak], a bünszövetkezeti hálózatok támogatottságától, az egyes termékek feketepiacától [Burma], a „feketelisták” miatt az emberi jogok sérülésének veszélyétől szenvedő népeiségek). Ugyanígy a partner stratégiai súlyától függő „kettős mérce” alkalmazásának kritikája (Oroszország), a Tanácson belüli politikai különbözőségek (Izrael, Kuba), vagy földrajzi elhelyezkedés is gyengíti a hitelességet. Amennyiben ezek a kritikák megalapozottak, nem szólhatnak ezen eszköz tiszta és egyszerű megszüntetése mellett. E jelentés célja átlátható, egységes és hatékony szankciós politikát szolgáló javaslatok megfogalmazása.

Az Európai Unió kétségkívül „puha hatalom”, amely szándékosan segíti elő a szankciók és az ösztönző elemek közötti lépéseket szorosan összefűző megközelítést, a jutalmazó és a büntető technikák ötvözésére irányuló módszerek jegyében. „Az emberi jogi és demokráciázáradék az EU megállapodásaiban ” című Agnoletto-jelentés és „A harmadik országokkal folytatott emberi jogi párbeszéd és konzultációk működése” című Valenciano-jelentés már foglalkozott az EU-politika e szempontjaival, és bemutatta ezen eszközöknek a lehetőségeit e téren. Bár a KKBP szankciói nem keverhetők össze az emberi jogi záradékot tartalmazó

¹ EUSz 11. cikk.

² A Bizottság weboldala: http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/index.htm

kétoldalú megállapodások felfüggesztésével, az emberi jogi záradékok és megállapodások mintájára részei lehetnek egy nagyobb léptékű és egységesebb, a szankcionált országban az emberi jogokat szolgáló stratégiának. Csak akkor lehetnek hatékonyak, ha a civil társadalmat, és az érintett rendszerrel folytatott politikai párbeszédre való egészséges, kiegyensúlyozott és világos nyitottságot támogató pozitív intézkedések kísérik őket.

Az EU-nak folytatnia kellene az okos, célzott, külön az egyes helyzetekkel összhangban elfogadott szankcióit, amelyeket úgy alakítottak ki, hogy maximális hatást gyakoroljanak a befolyásolni kívánt alanyokra, miközben minimálisra csökkenti a nem célzott személyekre vagy a szomszédos országokra gyakorolt „humanitárius hatásokat” vagy káros következményeket. Továbbá egyértelmű, lényeges és feltételhez kötött követelmények szükségesek a szankciók alkalmazása során, mivel kizárólag ezek biztosíthatnak reális és előítéletmentes álláspontot a szóban forgó ország helyzetével kapcsolatban, valamint ezek szolgálhatnak az ország által teljesítendő átfogó célkitűzéseként. E tekintetben az EU-nak dolgoznia kell szakértelme és szankciói fejlesztésén, jobb együttműködést és koordinációt kell kiépítenie az ENSZ-szel, valamint az optimális alkalmazást biztosító, mintaként szolgáló felülvizsgálati rendszert kell elfogadnia.

Ebben az összefüggésben lényeges egy, a humanitárius és emberi jogi kötelezettségvállalásokkal összhangban álló szankciópolitika megalkotása. A feketelisták készítését a jogbiztonság és a megfelelő jogorvoslatok biztosítása érdekében felül kell vizsgálni.

Egyértelmű, hogy a jelenlegi uniós szankciópolitika túlzottan esetleges. A szankciókat egy átfogó, a politikai párbeszédet, az emberi jogi dialógusokat és konzultációkat magába foglaló külpolitika részeként kellene kezelni. Emiatt legfőbb ideje felülvizsgálni az európai szankciópolitikát és gyakorlatot, valamint a szankciós eszközöket össze kell hangolni az új biztonsági környezettel, figyelembe véve azon emberi jogi vonatkozásokat és jogsértéseket, amelyek ezzel a politikával járhatnak.

25.6.2008

VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Külügyi Bizottság részére

az emberi jogok területén tett uniós intézkedések és politikák részét képező uniós szankciók értékeléséről
(2008/2031(INI))

a vélemény előadója: Renate Weber

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felkéri a Külügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

1. úgy véli, hogy az emberi jogok és a demokratikus elvek súlyos megsértése esetén, amikor a kormányok nem mutatnak hajlandóságot a nemzetközi közösséggel folytatott párbeszédre, és minden egyéb intézkedés kudarcot vallott, a szankciók fontos politikai eszközt jelentenek; úgy ítéli meg, hogy esetleges negatív mellékhatásaik miatt a szankciókat csak azután kellene alkalmazni, hogy minden egyéb, kevésbé kényszerítő befolyásolási eszköz hatástalannak bizonyult;
2. hangsúlyozza, hogy az EU korlátozó intézkedései alá vont országokba – a humanitárius segélyezésre vonatkozó uniós konszenzus által megerősített humanitárius elveknek (vagyis az emberiesség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség elvének) szigorúan megfelelően – el kell juttatni a humanitárius segélyeket;
3. kötelezi parlamenti szerveit, különösen az állandó és ad-hoc küldöttségeit, hogy használják fel a szankciókat nem alkalmazó országok parlamentjeivel fennálló kapcsolataikat arra, hogy az érintett régiót érintő fennálló uniós szankciórendszereket jobban megértsék, és hogy vizsgálják meg az emberi jogok előmozdítását célzó összehangolt fellépés lehetőségeit;
4. támogatja az Európai Unió részéről az utóbbi időben a célzott szankciókra helyezett hangsúlyt, különösen a vízumtilalmat, a fegyverembargókat és a támogatások befagyasztását, amelyek hozzájárulnak a negatív humanitárius és fejlesztési hatások lehető legkisebbre csökkentéséhez; hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy az egyes személyek elleni célzott szankciók hatásosak legyenek, a Tanácsnak és a Bizottságnak mindig meg

kellene fontolnia, hogy azokat az érintett személyek közvetlen családtagjaira is kiterjesszék; de minden esetben tiszteletben kell tartani az igazságszolgáltatáshoz való jogot;

5. úgy véli, hogy a gazdasági és politikai ösztönzők, beleértve a hatályban lévő szankciók felfüggesztését, a változás előmozdításának fontos eszközei, hiszen segítséget nyújtanak a helyi civil társadalomnak ahhoz, hogy nyomást gyakoroljon saját kormányára; hangsúlyozza, hogy az ösztönzőket, így a szankciókat is átlátható módon kell alkalmazni, egyértelmű összehasonlítható adatokhoz kell kötni, továbbá megfelelő módon kell közzétenni az érintett országon belül és kívül;
6. úgy véli, hogy a szankciók hatékonyabbak akkor, ha a szankcionált országban létezik egy mobilizált demokratikus ellenzék/civil társadalom, amely támogatja a változás folyamatát;
7. a Parlament aktív szerepvállalását kéri a szankciók és ösztönző politikák megfogalmazása, végrehajtása és nyomon követése terén;
8. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU megállapodásaiban szerepeljenek emberi jogi és demokráciával kapcsolatos záradékok, és úgy ítéli meg, hogy ezeket a záradékokat összehangoltabban és következetesebben kellene alkalmazni; támogatja a Cotonoui Megállapodásban foglalt, az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság súlyos megsértése esetén alkalmazandó eljárási modellt; úgy véli, hogy a fokozott politikai párbeszéd rendszere (a Cotonoui Megállapodás 8. cikke) és a konzultáció (a Cotonoui Megállapodás 96. cikke) a megfelelő intézkedések elfogadása előtt és után több esetben sikeres eszköznek bizonyult az adott ország helyzetének javítására;
9. sajnálja, hogy az EU és tagállamai nem alkalmazták következetesen a szankciókat; úgy véli, hogy a hitelesség fenntartása és a „kettős mérce” vádjának elkerülése érdekében az EU-nak meg kell tudnia indokolni szankciók elfogadását vagy elvetését, elsősorban emberi jogi indokokkal és hatékonysági érvekkel;
10. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a Parlamenttel szorosan együttműködve határozzanak meg egy szankciókkal kapcsolatos átfogó politikai stratégiát; úgy véli, hogy e stratégiának olyan elveket és eljárásokat is meg kell állapítania, amelyek biztosítják az érintett országokban a civil társadalom és a demokratikus ellenzék álláspontjának figyelembevételét; hangsúlyozza, hogy e stratégia alapján minden egyes esetet elemezni kell a körülmények és a várható hatékonyság tekintetében, mielőtt intézkedésre kerül sor; úgy véli, hogy e stratégiának sürgősségi eljárással is kell rendelkeznie olyan rendkívüli körülmények esetére, amikor előreláthatóan kedvező eredménnyel járó, azonnali reagálást várnak az EU részéről; megjegyzi, hogy a szankciók hatékonyabbak, ha konkrét, váratlan eseményekre válaszolnak és céljuk, hogy az érintett ország konkrét és azonosítható intézkedéseket hozzon;
11. hangsúlyozza, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak elegendő időt és forrásokat – köztük emberi jogokra szakosodott személyzetet – kell fordítani a szankciók kidolgozását megelőző elemzésekre, valamint a szankciók és hatékonyságuk értékelésére;
12. szankciós bizottságok és szakértői testületek létrehozását javasolja az EU-szankciók végrehajtásának figyelemmel kísérésére, ami növelné az EU politikájának átláthatóságát

és következetességét; emellett felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kezdeményezze az ENSZ szankciórendszerének ebbe az irányba történő megerősítését;

13. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fejlesztési együttműködési eszköz (DCI) és az Európai Fejlesztési Alap (EFA) keretében kidolgozott fejlesztési segítségnyújtási stratégiák összhangban legyenek az érvényben lévő szankciók rendszerével és az emberi jogi párbeszéddekkel; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az általános költségvetési támogatás feltételei – beleértve az úgynevezett „millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos szerződéseket” is – kifejezetten kötődjenek emberi jogi és demokráciával kapcsolatos kritériumokhoz;
14. hangsúlyozza, hogy a gazdasági szankcióknak elsősorban a nem munkaerő-intenzív és a kis- és középvállalkozások számára kevésbé fontos ágazatokat kell megcélolniuk, hiszen ezek a vállalatok mind a gazdasági fejlődés, mind a jövedelem újraelosztása szempontjából fontosak.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Elfogadás dátuma	24.6.2008
A zárószavazás eredménye	+ : 23 - : 0 0 : 1
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Thijs Berman, Josep Borrell Fontelles, Danutė Budreikaitė, Marie-Arlette Carlotti, Corina Crețu, Nirj Deva, Fernando Fernández Martín, Alain Hutchinson, Filip Kaczmarek, Glenys Kinnock, Maria Martens, Gay Mitchell, José Javier Pomés Ruiz, Horst Posdorf, José Ribeiro e Castro, Frithjof Schmidt, Feleknaš Uca, Johan Van Hecke, Jan Zahradil, Mauro Zani
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Miguel Angel Martínez Martínez, Manolis Mavrommatis, Mihaela Popa, Renate Weber

24.6.2008

VÉLEMÉNY A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Külügyi Bizottság részére

az emberi jogok terén az EU tevékenységének és politikáinak részeként alkalmazott szankciók értékeléséről
(2008/2031(INI))

A vélemény előadója: Vittorio Agnoletto

JAVASLATOK

A Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság felkéri a Külügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi javaslatokat:

1. úgy véli, hogy az emberi jogok védelme a Tanács által a kereskedelmi megállapodások terén a Bizottságra ruházott tárgyalási jogkör elválaszthatatlan részét képezi, és hogy a Parlamentnek mindig részt kellene vennie azok meghatározásában, különös tekintettel arra, hogy az Európai Uniónak kulcsszerepet kell játszania a világban az emberi jogok és a demokrácia előmozdításában, és mivel a gazdasági és politikai szankciók fontos eszközök, amelyek felhasználhatók azon országokkal szemben, amelyek sárba tiporják az emberi jogokat;
2. felhívja a Bizottságot, hogy folyamatosan tájékoztassa a Parlamentet az alkalmazott szankcióknak a célkitűzések elérésére gyakorolt hatásáról, és hogy az érintett országban végbemenő fejlemények függvényében nyújtson be javaslatokat a lehetséges változtatásokról;
3. rendkívül fontosnak tartja, hogy az Európai Unió és harmadik országok közötti jövőbeni szabadkereskedelmi megállapodásokba (FTA) belefoglalják a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) kötelező érvényű alapvető munkaügyi jogait;
4. megállapítja, hogy a tisztán kereskedelmi szankciók a legtöbb esetben meglehetősen hatástalannak bizonyulnak, különösen akkor, ha ezeket nem alkalmazzák világszerte és az ENSZ égisze alatt, és jobban sújtják a polgári lakosságot, mint a szankcióval sújtott országok kormányait;

5. az alapvető ILO-egyezmények, a megkülönböztetésmentességről szóló ENSZ-egyezmények és a nőikkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (CEDAW) kereskedelmi partnerek általi ratifikálását az emberi jogi záradék nélkülözhetetlen elemének és a kereskedelmi megállapodások harmadik országokkal való megkötése feltételének tekinti;
6. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy készítsenek világos elemzést a már kiszabott szankciók hatékonyságáról és az általuk az EU kereskedelmi kapcsolataira gyakorolt hatásról;
7. úgy gondolja, hogy az uniós kereskedelmi szankcióknak nem szabadna általános hatást gyakorolniuk a társadalom egészére, hanem elsősorban azon személyek, illetve magán- és/vagy kormányzati vállalkozások pénzügyi érdekeire kellene irányulniuk, amelyek közvetlen vagy közvetett hatást gyakorolnak az emberi jogok és a demokrácia megsértésére, anélkül hogy az ország népességét sújtánák, különösen azokat a csoportokat, amelyek az ország legszegényebb lakosainak megélhetését biztosítják;
8. úgy véli, hogy a szankcióknak azokat a gazdasági ágazatokat is sújtaniuk kellene, amelyek az emberi jogokat megsértő kormányok számára stratégiai bevételi forrást képeznek, amely lehetővé teszi e kormányok számára a hatalom megtartását;
9. úgy véli, hogy a szankciókkal kapcsolatos döntések meghozatalakor, a szankciók alkalmazása előtt és a létező szankciók hatékonyságának az értékelésekor az EU szerveinek szorosan együtt kell működniük az érintett országban a civil társadalommal és a nem kormányzati szervezetekkel;
10. úgy véli, hogy az emberi jogok megsértése miatti szankciók Európai Unió általi alkalmazásának és értékelésének elvben fontosabbnak kell lennie minden hátránynál, amely azoknak az Európai Unió és polgárai kereskedelmi érdekeire való alkalmazásából származik;
11. úgy véli, hogy mivel a szankcióknak nagyon fontos jelképes szerepet kell játszaniuk az emberi jogok védelmezésében (annak betudhatóan, hogy az emberi jogok konkrét, meghatározott, kirívó megsértéseihez kapcsolódnak), ezért ezeket mindaddig nem szabad feloldani, amíg meg nem szűnik alkalmazásuk oka, függetlenül az EU kereskedelmi érdekeire gyakorolt hatástól;
12. álláspontja szerint, amennyiben az értékelési jelentésben megállapítják, hogy a szankciók alkalmazása nem fejt ki a kívánt hatást, meg kell változtatni a szankciók jellegét (pl. általánosról célzottá);
13. kéri, hogy az emberi jogokat és a demokráciát védő záradékot terjesszék ki minden, az Európai Unió és – az iparosodott vagy fejlődő – harmadik országok közötti új megállapodásra, és az mindenképpen legyen része a kereskedelmi és ágazati megállapodásoknak;
14. úgy véli, hogy a szigorú értelemben vett kereskedelmi szankciókat a szankciók olyan formáinak kell kísérnük, amelyek nem szigorúan kereskedelmi szankciók, mint a repülési tilalom, a meghatározott embargók (pl. fegyverek behozatalára), az EU-ba való belépés tilalma, a pénzügyi korlátozások, a diplomáciai figyelmeztetések, a kulturális és

sportesemények bojkottja, stb.; továbbá hangsúlyozza, hogy kivétel nélkül mindegyik tagállamnak érvényesítenie kell a kivetett szankciókat;

15. üdvözli, hogy a tarifális preferenciák általános uniós rendszere (GSP) kiegészítő jellegű preferenciát biztosíthat azon országok számára, amelyek ratifikálták és életbe léptették az emberi jogi, munkavédelmi, környezetvédelmi és az irányítás megfelelőségét biztosító megállapodásokat; egyaránt hangsúlyozza, hogy a GSP meghatározza a preferenciák megvonását azon országoktól, amelyek ezeknek az egyezményeknek nem tesznek eleget;
16. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ne ajánljanak szabadkereskedelmi megállapodásokat és/vagy társulási megállapodást – még emberi jogi záradékkal sem – olyan országok kormányainak, amelyekben az Egyesült Nemzetek Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala jelentései szerint súlyos emberi jogi jogsértéseket követnek el;
17. kéri a Bizottságot, hogy kövesse figyelemmel a kereskedelmi szankciók hatékonyságát, valamint a kivetésük és visszavonásuk alapjául szolgáló kritériumokat, minderről folyamatosan tájékoztassa a Parlamentet, és nyújtson be hozzá javaslatot az emberi jogokat megsértő országokkal szembeni szankciók alkalmazásának következetesebb stratégiájáról egyrészt abból a célból, hogy csökkentse az eseti alapon alkalmazott szankciók által okozott káros hatást, másrészt pedig abból a célból, hogy oly módon növeljék a szankciók hatékonyságát, hogy azok alkalmazása az érintett országban fennálló helyzet részletes és komplex elemzéséből következzen;
18. annak értékelésére kéri a Bizottságot, hogy a szankciók a felelősöket sújtják-e, és hogy a megválasztott időkeretek megfelelőek-e;
19. szorgalmazza, hogy azokban az esetekben, amikor az EU által a fejlődő országoknak nyújtott támogatásban részesülő országra szabnak ki szankciót, elviekben a célzott „intelligens” szankciók élvezzenek elsőbbséget az általános szankciók helyett, amelyek logikusan ütköznének a fejlesztési támogatással;
20. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy értékelje a szankcióknak a kérdéses országok fejlesztési politikájára és az EU kereskedelmi politikájára gyakorolt hatását;
21. szorgalmazza, hogy a szankciós intézkedések értékelése során vegyék figyelembe a más szerveket, különösen az Amerikai Egyesült Államok és a szankciókkal sújtandó országokkal leggyakrabban kereskedő országok által alkalmazott szankciókat;
22. felhívja a Bizottságot, hogy kezdjen tárgyalásokat azokkal az országokkal, amelyek olyan magatartást folytatnak, amely csökkenti az Európai Unió által alkalmazott szankciók hatékonyságát a szankciókkal sújtott országban;
23. felhívja a Bizottságot, hogy az érintett régióban a szankciók végrehajtása céljából folyamatosan működjön együtt a szankciókkal sújtott országgal határos országokkal mind a szankciók típusának kidolgozása, mind a szankciók végrehajtása során, továbbá azok hatékonyságának és a tágabb régió egészének kereskedelempolitikájára gyakorolt hatásának értékelése során is.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	24.6.2008
A zárószavazás eredménye	+ : 23 - : 1 0 : 2
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Francisco Assis, Graham Booth, Carlos Carnero González, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Jacky Hénin, Syed Kamall, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, David Martin, Vural Öger, Georgios Papastamkos, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Iuliu Winkler, Corien Wortmann-Kool
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Vittorio Agnoletto, Jan Tadeusz Masiel, Salvador Domingo Sanz Palacio
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (178. cikk (2) bekezdés)	Małgorzata Handzlik

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	7.7.2008
A zárószavazás eredménye	+ : 26 - : 2 0 : 17
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Vittorio Agnoletto, Roberta Alma Anastase, Bastiaan Belder, Elmar Brok, Colm Burke, Marco Cappato, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Hélène Flautre, Michael Gahler, Jas Gawronski, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Anna Ibrisagic, Emilio Menéndez del Valle, Francisco José Millán Mon, Ria Oomen-Ruijten, Justas Vincas Paleckis, Alojz Peterle, Samuli Pohjamo, Bernd Posselt, Libor Rouček, Christian Rovsing, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, István Szent-Iványi, Charles Tannock, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Kristian Vigenin, Jan Marinus Wiersma, Luis Yañez-Barnuevo García, Zbigniew Zaleski
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Laima Liucija Andrikiienė, Irena Belohorská, Árpád Duka-Zólyomi, Martí Grau i Segú, Pierre Jonckheer, Jaromír Kohlíček, Nickolay Mladenov
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (178. cikk (2) bekezdés)	Florencio Luque Aguilar, Gérard Onesta, Salvador Domingo Sanz Palacio, Jaroslav Zvěřina